

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА

Кафедра теорії та методики музичного виховання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора з навчальної роботи

Когутюк О. В.

« 04 » вересня 20 23 р

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНА ПІДГОТОВКА
(СОЛЬФЕДЖІО)

підготовки бакалавра
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта
спеціалізації Музичне мистецтво

2023 –2024 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Музично-теоретична підготовка (Сольфеджіо)» для спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Мова навчання - українська

Розробники: Верещагіна-Білявська Олена Євгенівна, кандидат мистецтвознавства, доцент

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри теорії та методики музичного виховання

Протокол № 1 від « 30» серпня 2023 року

Завідувач кафедри С. Іскра

Іскра С.І.

1. Опис навчальної дисципліни **Сольфеджіо**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова	
Модулів – 4	Спеціальність: 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		1-й	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		1-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Лекції	
		Практичні	
		32 год.	42 год.
		Семінарські	
		Самостійна робота	
		24 год.	22 год.
		Індивідуальні заняття:	
		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%): для денної форми навчання – 60% до 40%

Передумови для вивчення дисципліни: знання музичної грамоти, орієнтація у ладотональних функціях, наявність базових навичок музикування, знання музичної термінології.

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета: формування музично-слухових навичок; створення слухового фундаменту для майбутньої діяльності вчителя музики; прищеплення практичних навичок, умінь; розвиток самостійності і творчої ініціативи.

2.2. Завдання: розвиток активного музичного слуху, музичної пам'яті; формування професійних навичок вільного співу з листа та співу з акомпанементом; вироблення навичок співу у різних ансамблях; розвиток внутрішнього слуху.

2.3. Компетентності. 2.3.1. Загальні компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується

комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

2.3.2. Фахові компетентності

- Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

– Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

– Здатність розкривати системно-структурні зв'язки музикознавчих, музично-педагогічних, культурологічних, частково-методичних понять.

- Здатність застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження для підвищення ефективності мистецько-педагогічної діяльності.

- Здатність відчувати і демонструвати емоційну чутливість, рефлексію, ціннісне ставлення до музичних творів, здійснювати активне сприймання, запам'ятовування, збереження, відтворення і художньо-педагогічне тлумачення змісту і смислу творів мистецтва.

- Уміння свідомо обирати шляхи вирішення непередбачуваних проблем у професійній діяльності.

2.3.3. Предметні компетентності

ПК 1. Здатність до інтеграції знань з педагогіки, психології, музичного мистецтва, синтезу мистецтв, інших навчальних предметів та їх застосування в освітньому процесі.

ПК 2. Здатність вільно використовувати музично-педагогічний та художній тезаурус на основі системного знання історико-теоретичних основ з педагогіки, психології, педагогіки мистецтва, інформаційних технологій, сучасного мистецтвознавства, технології виховної,

організаційної, художньо-творчої роботи в закладах загальної середньої, позашкільної та спеціалізованої освіти.

ПК 3. Здатність до використання національних та світових освітніх парадигм творчого розвитку особистості засобами мистецтва, культуровідповідних концепцій, принципів, технологій, методів, форм проведення уроків музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво», керівництва музично-естетичним розвитком та дозвіллям школярів на засадах діалогової взаємодії; володіння сучасними діагностичними методиками оцінювання динаміки навчальної успішності учня та програмним інструментарієм дистанційної музичної освіти.

ПК 4. Здатність до творчого проєктування, змістовного наповнення та оформлення позакласних та позашкільних музично-виховних та мистецьких заходів (лекції-концерти, концерти, музично-літературні вітальні, мистецькі конкурси, музичні квести, інші форми учнівської музичної та мистецької творчості).

ПК 5. Здатність транслювати емоційно-ціннісне ставлення до національного і світового музичного та інших видів мистецтва через художньо-педагогічну та музично-виконавську інтерпретацію творів мистецтва.

2.4. Програмні результати навчання:

ПРН 1. Розуміє, пояснює і транслює духовні, національні, етико-естетичні, мистецькі цінності в навчально-виховну діяльність вчителя музичного мистецтва та музичного керівника.

ПРН 2. Пояснює та оперує базовими категоріями вітчизняної та світової музичної педагогіки, музичної психології, сучасної педагогіки мистецтва, музикології, мистецтвознавства, технологій музично-педагогічної та мистецько-інформаційної діяльності.

ПРН 3. Володіє і використовує тезаурус музичного мистецтва та мистецтва, аналізує та систематизує зміст програмно-методичного інструментарію музично-педагогічної та мистецької діяльності.

ПРН 6. Знає особливості розвитку європейської та вітчизняної музичної культури, педагогічні концепції музично-естетичного виховання дітей дошкільного віку та школярів і застосовує у своїй музично-педагогічній діяльності.

ПРН 9. Реалізує державний освітній стандарт в закладах дошкільної та загальної середньої освіти, закладах позашкільної освіти.

ПРН 11. Володіє сукупністю комунікативних, організаторських, гностичних, проєктувальних умінь, виявляє моральну та естетичну спрямованість з метою утвердження ідеалів Добра і Краси у фаховій діяльності вчителя музичного мистецтва та музичного керівника.

ПРН 18. Демонструє толерантне ставлення до загальнолюдських, національних, особистісних, мистецьких цінностей.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті вивчення навчальної дисципліни студент продемонструвати наступні **знання**:

- Знає сучасні теоретичні основи музичної педагогіки, педагогіки мистецтва, теорії художньої культури.
- Дотримується системи духовних, професійно-педагогічних, етико-естетичних, мистецьких цінностей у навчально-виховній та організаційній діяльності вчителя мистецтва, музичного мистецтва.

- Інтегрує і розрізняє знання про зміст методичного інструментарію музично-педагогічної діяльності вчителя мистецтва, вчителя музичного мистецтва, пояснює суть засобів і методів активізації мистецько-творчого розвитку учнів, виховання художньо обдарованої особистості.
- Демонструє критичне ставлення до світоглядних теорій у процесі розв'язання соціальних і мистецько-професійних завдань.
- теоретичні поняття (гармонія, акорд, каденція, форма періоду тощо); гармонічні засоби (тризвуки і септакорди головних та побічних ступенів, їх обернення, хроматичні і альтеровані акорди); закономірності голосоведіння; функціональні групи акордів і логіку їх гармонічних зв'язків.

Уміння:

- Володіє сукупністю гностичних, проектувальних, комунікативних, організаторських умінь.
- Виявляє здатність до само актуалізації, саморозвитку та самокорекції у процесі мистецької й музично-педагогічної діяльності.
- Володіє елементами логічного і образного мислення, здатний до аналізу, виділення головного і синтезу в навчально-виховній та організаційній діяльності вчителя музичного мистецтва.
- Має навички знаходження, обробки та аналізу інформації з різних джерел (передусім – за допомогою цифрових технологій)
- Гармонізувати мелодію в формі періоду, використовуючи всі вивчені гармонічні засоби.
- Виконувати за фортепіано нескладні акордові послідовності.
- Пояснювати гармонічну структуру невеликого музичного твору чи уривка.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Змістовий модуль 1. Строга і розширена діатоніка. Інтервали та акорди на ступенях мажорних і мінорних тональностей.

Тема 1-3. Натуральні мажорні та мінорні лади.

Гармонічні та мелодичні лади.

Натуральні семиступеневі лади. Український та гуцульський лади.

Інтонаційні та ритмічні вправи. Спів ступенів ладу та розв'язань нестійких ступенів, натуральних мажорних і мінорних гам в октавному діапазоні. Розміри 2/4, 3/4 з різними ритмічними групами. Закріплення почуття ладу. Відпрацювання настроювання за камертоном, приймаючи звук «ля» за діатонічний ступінь різних тональностей. Перехід від унісону і назад.

Сольфеджування. Одноголосся – діатонічні мелодії в розмірах 2/4, 3/4, у всіх тональностях з попереднім аналізом їх будови, ритмічних і ладових особливостей. Двоголосся – гармонічне та прості канони на два голоси.

Слуховий аналіз. Визначення в музичних творах розміру, ладу, каденцій, ступенів мажорних і мінорних тональностей.

Диктант. Усний – короткі одноголосні фрази у натуральному мажорі і мінорі. Письмовий – одноголосний на діатонічній основі в простих метрах і розмірах.

Змістовий модуль 2. Інтервали та акорди на ступенях мажорних і мінорних тональностей.

Тема 4-8. Діатонічні інтервали в натуральному мажорі

Діатонічні інтервали в натуральному мінорі

Інтервали на ступенях гармонічного та мелодичного ладу

Характерні інтервали в тональності

Характерні інтервали від звуку з розв'язанням у тональності мажору і мінору.

Інтонаційні та ритмічні вправи. Спів діатонічних інтервалів вгору і вниз в тональності та від заданого звуку, ланцюжків інтервалів. Підстроювання інтервалів до заданого звуку. Секвенції на різні інтервали у натуральному мажорі і мінорі. Ритмічні вправи в розмірі 4/4 з різними ритмічними групами та простими синкопами (восьма-четвертна-восьма). Ритмічні диктанти.

Сольфеджування. Одноголосся – діатонічні мелодії в розмірах 2/4, 3/4, 4/4 в усіх тональностях. Спів з транспонуванням на м.2 і в.2. Спів напам'ять відомих мелодій, називаючи ноти. Двоголосся – гармонічне та поліфонічне підголоскового складу.

Слуховий аналіз. Визначення на слух інтервалів, засвоєних у інтонаційних вправах; ланцюжків інтервалів (3-5) у ладі.

Диктант. Усний – одноголосні фрази у вивчених розмірах. Письмовий – одноголосний в розмірі 4/4 та з ритмічними труднощами, засвоєними у сольфеджуванні (об'єм 4-8 тактів). Запис мелодій по пам'яті.

Тема 9-11. Тризвуки з оберненнями в тональності

Домінантсептакорд з оберненнями в тональності

Домінантсептакорд з оберненнями в тональності

Домінантсептакорд з оберненнями від звуку з розв'язанням у мажорні та мінорні тональності

Інтонаційні та ритмічні вправи. Спів: тризвуків різних видів та їх обернень в тональності. Діатонічні секвенції з участю тризвуків та їх обернень. Акордові послідовності у простому викладі, тісному розташуванні, змішані інтервально-акордові послідовності (5-6). Імпровізація мелодії з ритмічними рисунками, засвоєними у сольфеджуванні та ритмічних вправах.

Сольфеджування Одноголосся – діатонічні мелодії в різних розмірах з різними ритмічними групами та простими синкопами. Спів із супроводом та з текстом. Двоголосся – діатонічне. Спів одного з голосів з виконанням іншого на інструменті. (фортепіано, баян, акордеон). Вирівнювання строю.

Слуховий аналіз. Інтервали та акорди, засвоєні в інтонаційних вправах, акордові та змішані послідовності (5-6 інтервалів та акордів у тісному розташуванні).

Диктант. Усний – одноголосні фрази в натуральних ладах. Письмовий – в засвоєних розмірах, з ритмічними труднощами (синкопи, ноти з крапкою). Двоголосний на одному рядку підголоскового складу.

Інтонаційні та ритмічні вправи. Спів D7 з оберненнями в тональності. (мелодично і гармонічно); Ритмічні диктанти. Імпровізація «відповіді» до заданої фрази.

Сольфеджування. Одноголосся – діатонічні приклади з супроводом і словами, транспонування, спів напам'ять. Двоголосся – гармонічне та поліфонічне, канони.

Слуховий аналіз. D7 з оберненнями в тональності; інтервальні та акордові послідовності (5-6 інтервалів та акордів у тісному розташуванні, триголосному викладі, з короткочасним переходом у чотириголосся з появою D7 та його обернень).

Диктант. Усний – одноголосні фрази з рухом по звуках вивчених інтервалів та акордів. Письмовий – одноголосний з 4-8 тактів з використанням вивчених мелодичних і ритмічних зворотів; двоголосний на одному рядку, з одноголосним заспівом і коротким двоголоссям в кінці.

Розділ 2. Змістовий модуль 3. Хроматизм та альтерація

Тема 13. Допоміжні і прохідні хроматичні звуки

Інтонаційні та ритмічні вправи. Спів мажорних і мінорних гам з допоміжними і прохідними хроматичними звуками. Спів альтерованих ступенів тональності врозбивку з розв'язанням. Інтонування акордових послідовностей відповідно до курсу гармонії мелодично: вгору, вниз, ланцюжком. Ритмічні групи з паузами. Компонування невеличких побудов з участю хроматичних звуків.

Сольфеджування. Одноголосся – мелодії з хроматизмами, в народних ладах; двоголосся – з хроматичними звуками, народні пісні.

Слуховий аналіз. Сприйняття на слух альтерованих ступенів ладу в різних регістрах, мелодичних зворотів з альтерованими ступенями. Визначення окремих інтервалів та акордів, опрацьованих у інтонаційних вправах.

Диктант. Усний – короткі побудови з хроматичними звуками; письмовий – з хроматизмами, в народних ладах, з ускладненнями в метро-ритмі.

Тема 14. Оспівування хроматичними звуками

Інтонаційні та ритмічні вправи. Мажорні і мінорні гами з хроматизмами у звукоряді, оточення окремих ступенів ладу хроматичними допоміжними. Хроматичні секвенції.

Сольфеджування. Одноголосся – в усіх мажорних і мінорних тональностях з хроматичними звуками всіх видів; двоголосся – гармонічного складу з хроматизмами.

Слуховий аналіз. Хроматичні інтервали мажору і мінору; окремі акорди в тісному розташуванні, акордові послідовності відповідно до курсу гармонії.

Диктант. Одноголосний з хроматичними звуками і елементами руху по хроматичній гамі; двоголосний з ритмічним контрастуванням у мелодіях голосів.

Тема 15. Хроматичні інтервали

Інтонаційні та ритмічні вправи. Хроматичні звуки різних видів. Мажорні і мінорні гами з альтерацією. Елементи хроматичної гами через відхилення. Хроматичні інтервали з розв'язанням у тональності та від звуку. Гармонічні схеми з участю акордів, засвоєних у курсі гармонії. Одноголосні секвенції з хроматичними звуками. Синкопи з шістнадцятими. Двоголосні ритмічні вправи.

Сольфеджування. Одноголосся – вправи з хроматизмами, альтераціями, оспівуванням хроматичними звуками; двоголосся – гармонічне, сольфеджування дуєтом та з виконанням одного з голосів на фортепіано.

Слуховий аналіз. Визначення фонізму інтервалів та акордів поза ладом; визначення в заданій тональності послідовностей з хроматичними інтервалами, акордових схем відповідно до курсу гармонії.

Диктант. Одноголосний – з хроматизмами різних видів, довільне ділення тривалостей; двоголосний – гармонічний на двох рядках з нескладними видами хроматизмів.

Змістовий модуль 4. Відхилення у тональності 1 ступеня споріднення. Закріплення навичок двоголосся. Модуляції

Тема 17-24. Відхилення через доміантовий септакорд

Відхилення через доміантовий квінтсектакорд

Відхилення через доміантовий терцквартакорд

Відхилення через доміантовий секундакорд

Відхилення через ввідний септакорд

Відхилення через ввідний квінтсектакорд

Відхилення через ввідний терцквартакорд

Відхилення через ввідний секундакорд

Інтонаційні та ритмічні вправи. Гармонічні схеми з відхиленнями в тональності IV, V, II ступенів через V7 та VII7, з участю акордів подвійної доміанти в каденції та середині періоду, в тому числі альтерованих. Спів одного з голосів гармонічної послідовності з виконанням інших на інструменті. Двоголосні та триголосні ритмічні вправи. Компонування мелодій у формі періоду заданої структури.

Сольфеджування. Одноголосся – вправи з хроматизмами та альтераціями, відхиленнями у тональності першого ступеня споріднення; засвоєння інтонаційних труднощів, пов'язаних з мелізмами; двоголосся – гармонічне та поліфонічне, підголоскова поліфонія в народному двоголоссі. Спів під власний супровід.

Слуховий аналіз. Визначення відхилень в тональності діатонічного споріднення, гармонічних зворотів з акордами, засвоєними у курсі гармонії.

Диктант. Одноголосний з відхиленнями. Записування з голосу. Двоголосний з хроматизмами на одному-двох рядках.

Тема 25. Хроматичні секвенції.

Інтонаційні та ритмічні вправи. Одноголосні секвенції з хроматичними звуками; хроматичні секвенції. Гармонічні схеми з відхиленнями. Дво- та триголосні ритмічні вправи. Компонування двоголосних фраз з різними типами руху голосів (прямий, протилежний, опосередкований).

Сольфеджування. Одноголосся – метро-ритмічні труднощі: непарне ділення тривалостей, синкопи, мелізми; двоголосся – гармонічне та поліфонічне, підголоскова поліфонія в народному двоголоссі. Спів під власний супровід. Робота студента з групою над одноголоссям з попереднім ознайомленням з нотним текстом.

Слуховий аналіз. Визначення відхилень в тональності діатонічного споріднення, гармонічних зворотів з акордами, засвоєними у курсі гармонії.

Диктант. Одноголосний з відхиленнями, метро-ритмічними труднощами. Записування з голосу. Двоголосний з хроматизмами на одному-двох рядках.

Тема 26. Підголоскова поліфонія у народному двоголоссі

Інтонаційні та ритмічні вправи. Побудова акордів від заданого звуку з доведенням його різними способами до тоніки в можливих тональностях. Гармонічні схеми з відхиленнями в споріднені тональності. Спів одного з голосів гармонічної послідовності з виконанням інших на інструменті. Складання двоголосних фраз з різними типами руху голосів. Триголосні ритмічні вправи.

Сольфеджування. Одноголосся – інтонаційні та метро-ритмічні труднощі у мелодіях з хроматизмами; двоголосся – підголоскова поліфонія у народних піснях. Сольфеджування дуєтом та з виконанням одного з голосів на фортепіано.

Слуховий аналіз. Визначення відхилень в тональності діатонічного споріднення, гармонічних зворотів з акордами подвійної доміанти.

Диктант. Одноголосний – відхилення, довільне ділення тривалостей; двоголосний – гармонічний та підголосковий на двох рядках.

Тема 27. Альтеровані акорди доміантової групи

Інтонційні та ритмічні вправи. Альтеровані акорди доміантової групи з підвищеною, пониженою квінтою (інтонування в тональності та від заданого звуку з розв'язанням у тоніку, мелодично і гармонічно). Модулюючі секвенції з альтераціями в доміанті.

Сольфеджування. Одноголосся – мелодії з хроматизмами в постійних і перемінних розмірах. Сольфеджування з текстом і акомпанементом творів дитячого шкільного репертуару. Двоголосся гармонічного складу з ритмічними труднощами.

Слуховий аналіз. Визначення інтервальних послідовностей з відхиленнями, альтерованих акордів доміанти в гармонічних послідовностях.

Диктант. Одноголосний – з хроматичними звуками, взятими стрибком. Запис з голосу. Двоголосний на двох рядках з хроматизмами, альтераціями.

Тема 28. Альтеровані акорди субдоміантової групи

Інтонційні та ритмічні вправи. Квінтсектакорд II ступеня з підвищеною прімою, неаполітанський септакорд. Секвенції і гармонічні послідовності з акордами альтерованої субдоміанти.

Сольфеджування. Одноголосся зі стрибковими хроматичними звуками, з супроводом; легке триголосся акордового складу.

Слуховий аналіз. Визначення альтерованих акордів доміанти і субдоміанти у гармонічних послідовностях. Акорди побічних ступенів.

Диктант. Одноголосний – з хроматичними звуками, взятими стрибком. Запис з голосу. Двоголосний на двох рядках з хроматизмами, альтераціями.

Тема 29. Мелодична модуляція.

Інтонційні та ритмічні вправи. Освоєння значення ввіднотоновості півтону і перебудови в нову тональність. Спів мелодичних зворотів з модуляцією першого ступеня, виховання вміння «передчути» ладо-тональну трансформацію. Хроматичні секвенції.

Сольфеджування. Мелодії з хроматизмами і модуляціями, що мають складний мелодичний розвиток. Спів з акомпанементом і текстом. Перемінні розміри. Двоголосся і багатоголосся – гармонічного і поліфонічного складу. Спів дуєтом, тріо або з грою одного з голосів на інструменті.

Слуховий аналіз. Визначення інтервальних, акордових та змішаних модулюючих побудов. Акорди подвійної доміанти з альтераціями. Визначення ланцюжка акордів за мелодичними зв'язками.

Диктант. Усне визначення невеликих одноголосних модулюючих побудов. Письмовий одноголосний з модуляцією: неквадратний період, непарне ділення тривалостей.

Тема 30. Гармонічна модуляція.

Інтонційні та ритмічні вправи. Спів гармонічних модулюючих побудов. Застосування різноманітних зворотів для показу початкової тональності та різних видів кадансів, що закріплюють нову тоніку. Тризвуки різних ступенів як спільні акорди в модуляції.

Сольфеджування. Мелодії з хроматизмами і модуляціями, що мають складний мелодичний розвиток. Спів з акомпанементом і текстом. Перемінні розміри. Двоголосся і багатоголосся – гармонічного і поліфонічного складу. Спів дуєтом, тріо або з грою одного з голосів на інструменті.

Слуховий аналіз. Акордові послідовності з модуляцією першого ступеня споріднення. Аналіз ланцюжка акордів за мелодичними зв'язками, окремих інтервалів та акордів.

Диктант. Одноголосний з модуляцією, двоголосний з непрямим рухом голосів і стрибковими хроматичними звуками.

Тема 31. Модулююча секвенція.

Інтонаційні та ритмічні вправи. Спів модулюючих секвенцій по в.2 вгору і вниз, по терціях (перший ступінь споріднення). Спів квартетами модуляцій або соло одного з голосів з виконанням інших на фортепіано.

Сольфеджування. Одноголосся – вправи з модулюючими секвенціями, хроматизмами, ритмічними складностями. Двоголосся і багатоголосся гармонічного і поліфонічного складу з мелодичними і ритмічними труднощами.

Слуховий аналіз. Акордові послідовності з модуляціями першого ступеня споріднення, фонізм окремих акордів.

Диктант. Одноголосний з модуляцією, двоголосний з непрямим рухом голосів і стрибковими хроматичними звуками.

Тема 32. Мажоро-мінор і міноро-мажор

Інтонаційні та ритмічні вправи. Мажорні і мінорні вправи з введенням ступенів, характерних для різних ладів; хроматичні і модулюючі секвенції у гармонічному викладенні. Ритмічні вправи з синкопами і довільним діленням тривалостей.

Сольфеджування. Мелодії з хроматизмами і модуляціями, ритмічними складностями, у мажоро-мінорі і міноро-мажорі. Багатоголосся – приклади з хорової літератури для дитячого хору. Поліфонічний склад.

Слуховий аналіз. Акордові послідовності з побічними септакордами, мажоро-мінорними, міноро-мажорними та альтерованими акордами.

Диктант. Усний – короткі двоголосні побудови з хроматизмами; письмовий одноголосний з мелодичними і ритмічними складностями; двоголосний з розвинутим голосоведінням, хроматизмами.

Тема 33. Перемінний розмір в українському багатоголоссі

Інтонаційні та ритмічні вправи. Гармонічні звороти з акордами мажоро-мінору і міноро-мажору, гармонічні схеми з акордами побічних ступенів та альтерованих.

Сольфеджування. Одноголосся – імпровізація другого голосу до народної мелодії Спів з супроводом і текстом романсів, обробок народних пісень. Багатоголосся – приклади з хорової літератури для дитячого хору, ансамблеві номери з музичної літератури, в тому числі з супроводом. Народно-підголоскова поліфонія.

Слуховий аналіз. Акордові послідовності з побічними ступенями, мажоро-мінорними, міноро-мажорними та альтерованими акордами.

Диктант. Одноголосний з мелодичними і ритмічними складностями, двоголосний – підголоскова поліфонія.

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назва модуля і теми	Обсяг годин						
		За робочою програмою						
		Всього	З них			З них		
практичних	СРС		сем.	лаб		практик		
1 семестр								
	<i>Розділ 1. Змістовий модуль 1. Строга і розширена діатоніка. Інтервали та акорди на ступенях мажорних і мінорних тональностей.</i>							
1	Натуральний мажор. Тональності з 4-7 знаками	3	2	1				
2	Натуральний мінор. Тональності з 4-7 знаками	3	2	1				
3	Лади народної музики мінорного нахилу	3	2	1				
4	Лади народної музики мажорного нахилу	3	2	1				
5	Пентатоніка	4	2	2				
6	Діатонічні інтервали в натуральному мажорі	4	2	2				
7	Діатонічні інтервали в натуральному мінорі	4	2	2				
8	Інтервал від звуку з розв'язанням у діатонічні лади	4	2	2				
9	Інтервальні послідовності в діатонічних ладах	4	2	2				
	<i>Змістовий модуль 2. Інтервали та акорди на ступенях мажорних і мінорних тональностей.</i>							
10	Тризвуки з оберненнями в діатонічних ладах	3	2	1				
11	Функціональні звороти: автентичний, плагальний, повний	3	2	1				
12	Домінантсептакорд з оберненнями в мажорі та гармонічному мінорі	4	2	2				
13	Домінантсептакорд з оберненнями від звуку з розв'язанням у мажорні та мінорні тональності	4	2	2				
14	Неакордові звуки в головних тризвуках та Д7	4	2	2				
15	Акордові послідовності в діатонічних ладах	4	2	2				

16	Підсумкове заняття	2	2					
	Всього	56	32	24				
2 семестр								
	<i>Розділ 2. Змістовий модуль 3. Хроматизм та альтерація</i>							
17	Допоміжні і прохідні хроматичні звуки. Хроматична гама в мажорі та мінорі	3	2	1				
18	Хроматичні інтервали на ступенях мажорного та мінорного ладу	3	2	1				
19	Хроматичні інтервали від звуку з розв'язанням в тональності мажору та мінору	3	2	1				
20	Альтерація в мажорі та мінорі .Гами з альтерацією	3	2	1				
	<i>Змістовий модуль 4. Відхилення у тональності I ступеня споріднення. Закріплення навичок двоголосся. Модуляції</i>							
21	Відхилення. Тональності першої ступені спорідненості	3	2	1				
22	Відхилення через домінантовий септакорд та його обернення у тональності I ступені спорідненості	3	2	1				
23	Відхилення через ввідний септакорд та його обернення у тональності I ступені спорідненості	3	2	1				
24	Секвенція. Її види. Хроматична секвенція	3	2	1				
25	Акорди альтерованої домінанти. Альтерована домінанта в каденціях	3	2	1				
26	Акорди альтерованої DD в мажорі, мінорі	3	2	1				
27	Альтерований S^5_3, S_7 та їх обернення в акордових послідовностях мажору і мінору	3	2	1				
28	Альтеровані II^5_3, II_7 та їх обернення акордових послідовностях мажору і мінору	3	2	1				
29	Альтеровані VI^5_3, VI_7 та їх обернення в акордових послідовностях мажору і мінору	3	2	1				
30	Модуляція, її види. Мелодична модуляція.	3	2	1				
31	Гармонічна модуляція.	3	2	1				
32	Спів 3-ох, 4-ох голосні твори з модуляцією	3	2	1				
33	Складання модулюючої акордової послідовності	3	2	1				
34	Поняття «модулююча секвенція». Складання та	3	2	1				

35	спів модулюючої секвенції Підголоскова поліфонія у народному двоголоссі. Аналіз музичних творів з використанням підголоскової поліфонії	4	2	2				
36	Створення музичного періоду з використанням перемінного розміру	4	2	2				
	Підсумкове заняття	2	2					
	За 2 семестр	64	42	22				
	Всього	120	74	46				

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Натуральний мажор. Тональності з 4-7 знаками	2
2	Натуральний мінор. Тональності з 4-7 знаками	2
3	Лади народної музики мінорного нахилу	2
4	Лади народної музики мажорного нахилу	2
5	Пентатоніка	2
6	Діатонічні інтервали в натуральному мажорі	2
7	Діатонічні інтервали в натуральному мінорі	2
8	Інтервал від звуку з розв'язанням у діатонічні лади	2
9	Інтервальні послідовності в діатонічних ладах	2
10	Тризвуки з оберненнями в діатонічних ладах	2
11	Функціональні звороти: автентичний, плагальний, повний	2
12	Домінантсептакорд з оберненнями в мажорі та гармонічному мінорі	2
13	Домінантсептакорд з оберненнями від звуку з розв'язанням у мажорні та мінорні тональності	2
14	Неакордові звуки в головних тризвуках та D ₇	2
15	Акордові послідовності в діатонічних ладах	2
16	Підсумкове заняття	2

17	Допоміжні і прохідні хроматичні звуки. Хроматична гама в мажорі та мінорі	2
18	Хроматичні інтервали на ступенях мажорного та мінорного ладу	2
19	Хроматичні інтервали від звуку з розв'язанням в тональності мажору та мінору	2
20	Альтерація в мажорі та мінорі .Гами з альтерацією	2
21	Відхилення. Тональності першої ступені спорідненості	2
22	Відхилення через домінантовий септакорд та його обернення у тональності I ступені спорідненості	2
23	Відхилення через ввідний септакорд та його обернення у тональності I ступені спорідненості	2
24	Секвенція. II види. Хроматична секвенція	2
25	Акорди альтерованої домінанти. Альтерована домінанта в каденціях	2
26	Акорди альтерованої DD в мажорі, мінорі	2
27	Альтерований S^5_3, S_7 та їх обернення в акордових послідовностях мажору і мінору	2
28	Альтеровані II^5_3, II_7 та їх обернення акордових послідовностях мажору і мінору	2
29	Альтеровані VI^5_3, VI_7 та їх обернення в акордових послідовностях мажору і мінору	2
30	Модуляція, її види. Мелодична модуляція.	2
31	Гармонічна модуляція.	2
32	Спів 3-ох, 4-ох голосні твори з модуляцією	2
33	Складання модулюючої акордової послідовності	2
34	Поняття «модулююча секвенція». Складання та спів модулюючої секвенції	2
35	Підголоскова поліфонія у народному двоголоссі. Аналіз музичних творів з використанням підголоскової поліфонії	2
36	Створення музичного періоду з використанням перемінного розміру	2
37	Підсумкове заняття	2
Разом		74

6. Теми семінарських занять (навчальним планом не передбачено)

7. Теми індивідуальних занять (навчальним планом не передбачено)

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Натуральні мажорні та мінорні лади	1
2	Діатонічні інтервали в мажорних та мінорних тональностях	1
3	Тризвуки з оберненнями в тональності	1
4	Домінантсептакорд з оберненнями в тональності	1
5	Акорди поза ладом, акордові послідовності	2
6	Гармонічні та мелодичні лади	2
7	Характерні інтервали в тональності та від звуку	2
8	Натуральні семиступеневі лади	2
9	Український та гуцульський лади	2
10	Об'єднання елементів різних ладів	1
11	Допоміжні і прохідні хроматичні звуки	1
12	Лади з двома збільшеними секундами	2
13	Метро-ритмічні труднощі у мелодичному хроматизмі	2
14	Оспівування хроматичними звуками	2
15	Хроматичні інтервали	2
16	Хроматичні гами	2
17	Відхилення через домінантовий і ввідний септакорди та їх обернення	2
18	Хроматичні секвенції.	2
19	Підголоскова поліфонія у народному двоголоссі	2
20	Альтеровані акорди домінантової групи	2
21	Альтеровані акорди субдомінантової групи	2
22	Твори дитячого шкільного репертуару з текстом і акомпанементом	2
23	Мелодична модуляція.	2
24	Гармонічна модуляція.	1
25	Модулююча секвенція.	1
26	Мажоро-мінор і міноро-мажор	2
27	Перемінний розмір в українському багатоголоссі	2
		46

9.Індивідуальні завдання

1. Спів одноголосних вправ із різних підручників.
2. Спів двоголосних вправ із різних підручників.
3. Спів трьох видів мажору та мінору; ладів народної музики.
5. Спів інтервалів в ладах із розв'язанням.
6. Спів ланцюжків акордів.

10. Критерії та методи оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: тестування (підсумковий контроль), письмова контрольна робота (диктант), інтонування вправ, що оцінюється відповідно до уніфікованої системи нарахування балів.

Кафедрою теорії та методики музичного виховання встановлені наступні **критерії оцінювання** знань студентів з цієї навчальної дисципліни:

Оцінка «відмінно» (А, 90-100 балів):

а) високий рівень володіння теоретичними знаннями з сольфеджіо; б) вільне володіння практичними навичками інтонування музики; в) правильно, без жодної помилки виконані письмові творчі завдання.

Оцінка «дуже добре» (В, 82-89 балів):

а) достатні знання теоретичного матеріалу; б) вміння застосовувати теоретичні знання у практичних завданнях; в) незначні помилки у роботі, наявність окремих неточностей.

Оцінка «добре» (С, 75-81 балів):

а) нетверде знання теорії у повному обсязі, але в достатній мірі засвоєні ключові поняття; б) окремі неточності й помилки у виконанні письмових творчих завдань.

Оцінка «задовільно» (D, 67-74 бали):

а) наявність загальних теоретичних знань на рівні уявлень; б) неточності й помилки у письмових творчих роботах.

Оцінка «достатньо» (Е, 60-66 балів):

а) наявність окремих уявлень про вивчений матеріал, незнання суттєвої його частини; б) грубі помилки й неточності, практичні завдання не виконані у повному обсязі.

Оцінка «незадовільно з можливістю повторного складання» (FХ, 35-59 балів):

а) незнання більшої частини навчального матеріалу; б) невміння застосовувати теоретичні знання на практиці.

Оцінка «неприйнятно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» (1-34 бали):

а) відсутність будь-яких уявлень про вивчений матеріал; б) неспроможність виконати письмові творчі завдання.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ТА САМОСТІЙНА РОБОТА																						
Змістові модулі 1-2								Змістовий модуль 3						Змістовий модуль 4						Ек за ме н	Зага льна кіль кість б алі в	
Т1-3		Т4-8		Т9-11		К Р	Т12		Т14		Т15		К Р	Т17-25		Т26-29		Т30-33				К Р
А уд	С Р	А уд	С Р.	А уд	С Р.		А уд	С Р.	А уд	С Р.	А уд	С Р.		А уд	С Р.	А уд	С Р.	А уд	С Р.	А уд	С Р.	
3	3	3	3	3	3	5	3	3	3	3	3	3	5	4	3	3	3	3	3	5	30	100

Шкала оцінювання: сто балова, ECTS, розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
		<i>Для практики</i> <i>екзамену, заліку, курсової роботи,</i>
90-100	A	ВІДМІННО
82-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ
75-81	C	ДОБРЕ
64-74	D	ЗАДОВІЛЬНО
60-63	E	ДОСТАТНЬО
35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО З МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ
1-34	F	НЕПРИЙНЯТНО З ОБОВ'ЯЗКОВИМ ПОВТОРНИМ ВИВЧЕННЯМ ДИСЦИПЛІНИ

13.Методичне забезпечення

1. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.
2. Аудіо- та відеозаписи творів.
3. Музичні інструменти.

14.Рекомендована література

Основна

1. Афоніна О., В.Баранова Сольфеджіо. Вінниця: Нова книга, 2013.
2. Афоніна О..Сольфеджіо на основі сучасної джазової та естрадної музики. Вінниця: Нова книга, 2013.
3. Виноградов В Гармонія і сольфеджіо К., 2006.
4. Гойхман Л. Сольфеджіо на основі творів українських композиторів. О.,2003
5. Євпак Е. Хорові розспівки : учбовий посібник з курсу сольфеджіо для учнів музичних училищ та старших класів музичних шкіл Київ : Музична Україна, 1975.
6. Колеса Ф. Шкільний співаник. К., 1991.
7. Павлюченко С. Етюди для співу : учбовий посібник з курсу сольфеджіо для студентів музичних училищ і консерваторій К., 1974.

Додаткова

1. Холодкова Л., Завальнюк А. Мелодії з супроводом для музичного диктанту і гармонічного аналізу (на матеріалі творів українських композиторів ХІХ – ХХ ст.). – Вінниця, 2001.

Інші інформаційні ресурси

1. www.yuotube.com
2. notes.tarakanov.net